

Paul Siladi, Orașul – deșert. Reflecții citadine despre Părinții pustiei, prefață de Nicolae Turcan, Ed. Trinitas, București, 2018, 376 p., ISBN 978-973-155-168-5

Din dorința de a răspunde pe măsură provocărilor societății postmoderne Biserica încearcă din răspuțeri să-și adapteze mesajul mizând pe teologi creativi care vor relansa în forme noi principiile evanghelice, trecând cu vederea impactul pe care încă îl pot avea textele nemuritoare ale vechilor asceți.

Un efort de redescoperire a unui astfel de tezaur îl reprezintă lucrarea semnată de domnul Paul Siladi, care ne însoțește în parcurgerea zicerilor Părinților pustiei, oferindu-ne un set de chei hermeneutice absolut necesar pentru o lectură avizată a pasajelor din *Apophthegmata Patrum*.

Este vorba de 105 ziceri sau episoade care îi au în centru pe 31 de părinți, dintre care îi amintim pe Avva Antonie cel Mare, Avva Arsenie, Avaa Achilas, Avva Ammun, Sfântul Vasile cel Mare, Avva Visarion sau Epifanie al Salaminei. Textele, publicate deja în paginile Ziarului Lumina, sunt scurte și foarte concentrate, explorând implicațiile apoftegmei pentru creștinul secolului XXI.

Contextul pe care îl oferă autorul este de cele mai multe ori vital întrucât „spusele asceților sunt scurte străfulgerări, gânduri maturizate în singurătate” (p. 383), iar uneori înțelegerea sensului profund al acestor sentințe presupune apelul la originalul grec sau la confruntarea edițiilor românești care ar putea să redea cât mai fidel ideea din spatele textului. Autorul întreprinde acest efort în căutarea unor răspunsuri concrete la dilemele pe care le ridică pustia urbană și care îl frământă întâi de toate pe el. Prin urmare nu sunt speculații facile, redactate la metru pentru a umple coloana, ci este vorba de o căutare sinceră și, de multe ori, dureroasă a unor repere pentru soluționarea propriilor preocupări. „Nu este nicăieri mai ușor decât în oraș să te prăbușești zdrobit de singurătate; să te sufoci izolat în mijlocul aglomerației. [...] Oricine a trăit singurătatea, izolarea, părăsirea, dezechilibrul și dezorientarea existențială poate găsi un răspuns, ori cel puțin consolare și întărire, în întâlnirea cu Părinții deșertului” (p. 383).

Așa cum reiese din majoritatea textelor, indiferent de mediul în care activează sau de situația familială, tot sufletul însetat după Dumnezeu se confruntă cu provocările pustiei urbane și a izolării și, în cele din urmă, cu un acut sentiment de singurătate la care se expune creștinul dacă își propune să trăiască în duhul autentic al valorilor evanghelice, iar marca acestei trăiri este unitatea lăuntrică sau constanța cu sine. Iar toate principiile care se disting din aceste reflecții citadine presupun în ultimă instanță un angajament total pe calea credinței și a făptuirii, mobilizând facultățile spirituale și intelectuale. Doar așa se găsește echilibrul dintre activism și contemplație, dintre acrivie și iconomie, dintre iminența ispitei și rezistența rațională, dintre acceptarea resemnată a pronie și asumarea responsabilă păcatului, respectiv a pocăinței care, ca și credința, este perpetuu la început.

Parcurgând cele 105 de tablete se observă efortul autorului de a sublinia principiile viețuirii ascetice la fiecare avvă, nuanța sau accentul pus pe o anumită îndeletnicire, ori preeminența unei virtuți pe care nevoitorul o consideră de căpătâi în ascensiunea pe calea comuniunii cu Dumnezeu și cu semenul. Dar în același timp fiecare tabletă reflectă modul în care Părinții pustiei au înțeles și interiorizat poruncile evanghelice, stăruind pe textul

Recenzii

sacru până când acesta își relevă toată seva care va fi apoi transpusă în gând, cuvânt sau faptă luminoasă. Miza acestora este indirect nepătimirea sau stingerea oricărei tulburări care i-au putea priva de întâlnirea cu Dumnezeu. De aceea, apoftegemele pot fi văzute ca glose practice ale Evangheliei, cu un tâlc atât de evident pentru contemporanii alcătuirii acestei colecții, dar de multe ori de nepriceput pentru creștinii secolului XXI.

Astăzi, o lectură a Patericului îi poate deruta mai ales pe cititorii care iau contact pentru prima dată cu Apoftegemele părinților, fiind contrariați de stilul laconic, de exuberanța sau chiar excentricitatea asceților, dar prin intermediul acestor „reflecții citadine” pot afla înțelege mai lesne adevăratele exigențe ale viețuirii pe un drum al autocunoașterii. Din acest punct de vedere aș îndrăzni să spun că acest volum nu este atât despre singurătate, cât despre maturizare: despre maturizarea asceților și (re)găsirea lor în sine, dar în același timp despre maturizarea autorului, care reușește să extragă esența zicerii sau a episodului abordat, fără a se pierde în detalii inutile. Interpretând și actualizând scrierile ascetice, lucrarea domnului Paul Siladi se înscrie în tematica volumelor lui John Mack (Cale către cer – O tâlcuire pentru cei din lume a „Scării” Sf. Ioan Scărarul) sau Tito Colliander (Calea asceților) și oferă sub forma unei lecturi reconfortante etaloane contemporane ale ortodoxiei și ortopraxiei.

Asist. Dr. Dragoș Boicu

Elisabeth Bach, Angela Berlis, Siegfried J. Thuringer (editori), *Ignaz von Döllinger zum 125. Todestag. Spurensuche. Schlaglichter auf ein aussergewöhnliches Leben*, München, 2015, 186 pp., cu numeroase ilustrații, ISBN 978-3-934610-88-0

Acest volum a fost publicat în anul 2015 spre a marca împlinirea a 125 de ani de la trecerea la cele veșnice a lui Ignaz (Ignațiu) von Döllinger, născut la 10 ianuarie 1890, considerat cel mai mare istoric bisericesc al vremii sale și cel mai important părinte spiritual al mișcării vechi-catolice care s-a opus deciziilor Conciliului Vatican I și care a devenit ceea ce astăzi cunoaștem sub numele de Biserica Veche-Catolică. Cuprinde cuvântările rostite cu ocazia festivităților organizate la München în ianuarie 2015 pentru a marca această aniversare.

Volumul este introdus de către Siegfried J. Thuringer, preot al comunității vechi-catolice Sf. Willibrard din München (p. 1-4) care a găzduit evenimentul. După ”Cuvântul de salut” al episcopului Dr. Matthias Ring, al episcopiei vechi-catolice din Germania (p. 5-7) și descrierea, de către Dr. Elisabeth Bach, fostă bibliotecară a comunității vechi-catolice Sf. Willibrard din München, a unei plimbări prin oraș în cadrul căreia participanții au vizitat câteva locuri legate de viața lui Ignaz von Döllinger (biserica Sf. Nicolae, grădina engleză, Universitatea Ludwig-Maximilian, Biblioteca Bavareză de Stat, casa memorială a lui Ignaz von Döllinger, biserica teatină, Academia bavareză de științe și în final mormântul lui Ignaz von Döllinger din Cimitirul sudic vechi), p. 10-42, volumul publică textul prelegerii principale rostite cu acea ocazie de Prof. Angela Berlis, actualmente decan al Facultății de Teologie din Berna, cu titlul *Privind înapoi: De la patul de moarte al lui Döllinger spre viața lui* (p. 43-100). Berlis începe prezentarea de la sfârșitul vieții lui